

Romeo in Julija, William Shakespeare

1. Sodi v dramatiko renesanse in srednjega veka, natančneje pa gre za tragedijo.

2. Delo sodi v literarno zvrst dramatike . Zanj je značilno , da je to vsebina , ki je napisana za uprizoritev na odru (v tem primeru je to TRAGEDIJA).

V tragediji sta si nasproti dve ideji: ideja dobrega in slabega. Ideja slabega na prvi pogled ni razpoznavna, ker se dobro skriva za človeškimi zakoni. Kljub temu je razločno prikazano nasprotje, do katerega pride vsakič, kadar človeški zakoni skušajo obvladovati večne zakone narave.

Značilnosti tragedije so:

- posnema dogajanje - je mimetična;
- zbuja sočutje, grozo, strah in očiščenje – katarzo;
- zgodba je enotna - tragedija je enodejanka, ima en dogajalni prostor in kratek dogajalni čas;
- zgradba je sintetična ali sintetično-analitična;
- vsebuje petstopenjsko zgradbo: uvod, zaplet, vrh, razplet in tragični konec;
- snovno pogosto posega v kraljevsko okolje, zato je jezik vzvišen, privzdignjen - glavni junak brez lastne krivde tragično propade;

V Angliji se je drama razvijala v drugačnih socialno-političnih okvirih in z drugo ideološko podlago. Nove drame so nastajale na podlagi moralitet, misterijev, fars, dramatizacij kronik, novel in zgodb. V tragedijah je sicer čutiti vpliv antične dramatike, vendar se vzor antične dramatike ni mogel uveljaviti v polni meri. Oblika dram je bila svobodna, namesto stroge enotnosti dogajanja v Aristotelovem smislu so zajemale veliko število dogodkov, prizorov, oseb, veliko raznoličnost prostora in časovno razsežnost dogajanja. Značilna je bila mešanica tragičnih in komičnih elementov. Vrh je angleška renesančna dramatika dosegla v Shakespearovem času.

3. Romeo in Julija sta potomca dveh sprtih Veronskih rodbin, ki se v trenutku ko se spoznata, tudi zaljubita. Kaj kmalu se na skrivnem poročita, vendar jima srečno življenje prepreči Romeovo izgnanstvo, ki sledi njegovemu maščevanju Tybaltu, saj je le-ta umoril njegovega prijatelja. Romeo pobegne v Mantovo, medtem pa Julijin oče njo že sili v poroko s Parisom, vendar se Julija temu upira in kot izgovor navaja bratrančevo smrt, v resnici pa je že poročena z Romeom. Nasvet poišče pri bratu Lorenzu, ki ji da strup, ki učinkuje tako, da Julija deluje mrtva, zaradi česar jo položijo v grob, poroka pa je odpovedana. Julija naj bi se zbudila dan kasneje, medtem pa naj bi brat že poslal po Romea, ki bi jo skrivoma odpeljal s seboj, vendar Romeo prej že izve, da je Julija umrla in se tudi sam umori na njenem grobu, potem ko pokonča Parisa v dvoboju. Nato se zbudi še Julija, vidi mrtvega Romea in se zabode še sama.

4. **Romeo** je bil pred svojo divjo ljubeznijo družaben mladenič z veliko prijatelji, ki se je sicer zavedal kaj je prav in kaj narobe, vendar je šel kljub temu preko meja pravil. Bil je romantik po duši, bil pa je tudi precej vročekrven, a po drugi strani ničkolikokrat preudaren, dokler ga ni nekdo zbadel v šibko točko.

Julija je bila zelo odločna, na trenutke celo trmasta oseba. Znala se je prilagajati situaciji, se igrati z besedami in celo po malem lagati, bila pa je zelo predana in je ljubila izredno močno. Odločena je bila ostati zvesta in čista žena Romeu tudi po vsem prepričevanju s strani očeta, matere in dojlje.

Lorenzo je bil učen in premišljen mož, ki je bil dobrega srca in zelo razumevajoč. Kljub temu da je bilo prepovedano, je pomagal Romeu in Juliji, prej pa ju je tudi združil v zakon. Vsi so ga poznali in ga imeli radi, prav tako pa so spoštovali njegov modri nasvet.

Dojlja se skozi celotno zgodbo kaže kot oseba, ki se zelo obrača po vetru. Čeprav ima njeno mnenje določeno težo v družbi, je nihče ne upošteva dokončno. Je tudi kar precej obrekljiva in ne preveč moralna ženska.

5. Romeo se večkrat znajde pred konico rapirja, vendar poskuša spopad še vsakič rešiti sprva z besedami in šele nato z mečem. Kljub svoji ljubezni je precej preudaren in njegova smrt je bolj splet nesrečnih okoliščin kakor pa posledica njegovih dejanj.

Julija je bila večkrat postavljena pred težke dileme, ko je morala izbirati med družino in ljubeznijo, spopadala pa se je tudi z vprašanjem starodavnega prepira med družinama, vendar je vsako odločitev zrelo pretehtala in se večkrat naslonila na preudaren nasvet izkušenega brata Lorenza.

Lorenzo je večkrat soočen s težko odločitvijo med tistim kar je prav in narobe. Priča je celo smrtim in vprašanje je, če deleža krivde ne prelaga tudi nase, saj se je to morebiti zgodilo zaradi nekaterih njegovih dejanj.

Dojlja sicer stoji na Julijini strani ter je ena izmed štirih ljudi, ki sploh vedo za skrivno poroko, Julije pa ne izda kljub temu, da se ji ponudi priložnost, vendar na koncu stopi na očetovo in materino stran ter poskuša Julijo prepričati v ponovno poroko, čeprav ve za njeno silno ljubezen do Romea.

6. Tragedija obsega pet dejanj, od katerih imajo prvo, tretje in četrto po pet prizorov, drugo jih ima šest, peto pa le tri. Prvo in drugo dejanje uvajata prologa v obliki elizabetinskega soneta. Značilno za elizabetinsko dramo je bilo, da je niso delili na dejanja, zato je bilo delo razčlenjeno šele v kasnejših izdajah.

7. Romeo in Julija spada v literarno obdobje renesanse, natančneje pozne renesanse. Značilnosti tega obdobja so:

- spojitev antične in srednjeveške tradicije v nove književne oblike
- posvetna vsebina
- življenjskost, pestrost, živahnost (slog, vsebina, dogajanje)
- romantični in realistični elementi

Shakespeare v svojem delu povzame vse značilnosti renesančne dramatike, pa tudi tradicionalno zgradbo po dramskem trikotniku, vendar pa tragedijo razbije z nekaterimi komičnimi vložki.

8. Drama je zgrajena **sintetično**, spisana pa v **blankverzu** (nerimanem jambsem pentamtru), ki ga ponekod prekinjajo **prozni vložki**, drugod pa **elizabethinska sonetna pesemska oblika**. Besedišče drame je izjemno bogato, saj je uporabljal **besedne igre**, **primere**, **metafore** in **motive** tako iz **tradicije ljudskega slovstva** (npr. mačji kralj, Maba, mandragora...) kot tudi iz **rimske in grške mitologije** (npr. "kot Faeton bi vas pogнал v zahod"; "pred žarkim vozom mladega Titana"). Uporabljene so tudi **primere in metafore iz vsakdanjega življenja** (npr. "odgrinjati začne zaveso senc Avrori od ležišča"; "kot sokolar bi spet znala privabiti sokola"), mnogi **oksimoroni** in **antiteze** (npr. ljubezen prepirljiva in sovraštvo ljubeče, perut svinčena, vroč led, angelski hudič...). Poslužuje se tudi **primer in podob, vzetih iz narave** (npr. "kot popek, ki načne ga zloben črv"), med njimi so najbolj izrazite **podobe luči** (npr. "Od nje učijo se sijati sveče!"; "Angel jasni, žariš v tej noči") na eni strani in **podobe teme** (npr. "ležal na perutih boš noči"; "prijazna noč, mila noč") na drugi. Velikokrat opazimo **hiperboličen jezik** (npr. "vsevidno sonce ni enake videlo, kar svet stoji") in **sinekdoho** (npr. "in tam se opoteka kot pijana"; "zdaj, preden sonce z vročimi očmi...").

9. Tragedija nam odpira pogled na najbolj divjo, nesmrtno ljubezen, kar jo lahko uzremo. Pripoveduje nam zgodbo o tem, da se lahko celo v največji sovražnosti rodi ljubezen, in tudi o tem, kako lahko človeška trmoglavost vodi do tako žalostnih in krutih posledic kakor je smrt. Uči nas, kako pomembno je prisluhniti in biti pripravljen spremeniti svoje mnenje, če je tako bolje za vse, in da početi nekaj zaradi prepričanj samih nosi grenke posledice.

10. Sprva sem se bala, da bo Romeo in Julija osladna ljubezenska zgodba, in nekaj takih vložkov resda vsebuje, vendar je v splošnem še kar zanimiva drama z dobrim razvojem, ki človeka ne izpusti iz krempljev dokler ne zapre knjige. Sama tema me še vedno ne navdušuje preveč, a zgodba je vsekakor zelo dobro napisana in v splošnem berljiva.

11. William Shakespeare je največji angleški dramatik, ki je bil še za časa svojega življenja priznan in cenjen književnik ter gledališki igralec. Slavni angleški književniki v naslednjih stoletjih so mu izkazovali spoštovanje in ga častili kot univerzalnega genija, ki je s svojimi deli zasenčil svoje sodobnike, nekateri pa so mu celo pripisovali sijaj božanskega. Nihče od kasnejših posvetnih in svobodomiselnih pisateljev ni na svetovno kulturo vplival v tako velikem deležu, kot ravno William Shakespeare. Nekatera njegova bolj znamenita dela so še *Sen Kresne noči*, *Vihar*, *Romeo in Julija* ter še mnoga druga.